

s bizonyosnak tartják, hogy a szentus meg fogja szavazni a parlamentnek Párisba való visszatérését is, mert különben megbuktatná a kormányt és még radikálisabb miniszteriumnak egyengetné az utat. Azt azonban mégis valószínűleg tartják, hogy Waddington, ha nem is lép ki a kabinettből az elnökséget átadja másnak, a ki a parlament, küzdőjében jártasabb és jobban megvédheti a kormányt.

A német birodalmi gyűlés megkezdte azon fontosabb vámtételek részletes tárgyalását, melyek a plenumnak tartattak fenn. Mindjárt az első tétel 60 szótöbbséggel megszavaztatott. A kancellár egyuttal kezdi megadni a jutalmat azoknak, kik vámpolitikai terveit diadalra segítik. A béke vagy legalább a modus vivendi Rómával hir szerint, még Vilmos császár aranylakodalmá előtt befejezett ügy lesz, s így az ultramontan centrumpart eléri célját. Másrészt a kancellár előterjesztette a szövetségtanácsnak a törvényjavaslatot, mely Elszász és Lotharingia számára autonomiát biztosít. A két kormány külön helytartó alatt teljesen önálló kormányt nyer — jutalmát az elszázi képviselők szavazataiért a védvám kérdésében.

A brassói „Gazeta“

A román sajtó magatartása mindig kifogás alá jöhetett magyar állami szempontból; mind g élénk harcot vívott a magyar intézmények, szokások vagy törvények ellen: de szembevetőbb oppositiot alig foglalt el mostanában, mint a közelebről letárgyalt, s a magyarnyelv kötelező voltát elrendelő törvényjavaslatlalt szemben. Megbotránkozott ezen hazafiatlan magatartáson az egész magyar sajtó és méltán! Mert alig volt firtételezhető, hogy a magyar államban egy annyi kiváltságokkal felruházott, oly barátságos viszonyok közé helyezett nép, mint a románok, akkora hátlátlansággal fizesse vissza a magyar nemzet jóindulatát. Maguk a romániai lapok is, a melyekre pedig oly szivesen szeretnek a „Gazeták“ hivatkozni, ennél a kérdésnél többé kevésbé eltértek a mi románaink, ezek sajtói türelmetlenségét. A „Timpul“, „Pressa“ egyaránt azon véleményben voltak, hogy egy államban élő nemzetnek tudnia, tanulnia kötelessége az állam nyelvét. Sajnos, hogy ezt a mi román lapjaink nem látják, vagy nem akarják belátni.

Általában véve a román lapok igen sokat tesznek arra nézve, hogy a magyar és román elem közötti idegenkedés minél élesebbé váljék. Előtünk fekszik a brassói „Gazeta“ keserű támadásai- val, mérgekeskedő gyanúsításaival, melyek mind arra valók, hogy a román népet, annak érzelmeit minél távolabb tartssák a magyarságtól. Hát feladata ez egy állampolgárnak, ha a z a f i s á g e ez, a mit a „Gazeta“ tesz?

Ez évi 34-ik számában írat magának Budapestről egy kétségbeesett cikket, melyben a levelező a mellett, hogy szitkokat szór a mi fejünkre, még fenyegetőzik is. Elmondja, hogy a magyar

előjáráságnál mint gyilkost. Ezt a szerencsétlen embert, a helyett, hogy egy tébolydába zárták volna, elítélték 12 évi börtönfogságra és nehéz munkára Sziberiában, hol ő példás becsületesen viselte magát, szorgalmasan dolgozott, s az üres ideje alatt szüntelen imádkozott; ez a szerencsétlen még 1866-ban Irkutskban volt.

Egy harmadik példája az igazságtalanságnak a következő: Miklós cár idejében volt Pétersburgban egy Muraviev nevezetű ezredes, de nem a gróf Muraviev Amursky-féle Muraviev, hanem csak egy közönséges Muraviev. Ez a tiszt az ő érdemei miatt, igazságszért, igazságtalanságszért, illetékes magaviseletéért, nemcsak az egész katonaságtól, hanem mindenkitől, a ki őt ismert, tisztelve, becsülve, és jó szívvel látott személy volt. Ezt az ezredest Miklós cár csupán mint magános titkos policajt fel akarta használni, s igen szép ajánlatokat tett neki, de az ezredes mindent vissza utasított. A cár látván, hogy szóval célt nem ér, fenyegetőzni kezdett s az ezredes dacolt Erre egy felbőszült a cár, hogy az ezredest minden további szó nélkül megfosztotta az ezredességtől és száműzte Sziberiába.

En bator voltam Oroszországnak nagy börtönét egy pár szóval érteni, ehhez még csak annyit teszek, hogy a föld kerekéségén alig lehet még egy ország, mely oly demoralizált legyen, mint Sziberia. — Mi az igazság kiszolgáltatást illeti, mint láttuk, Európában úgy mint Ázsiában ugyan gyarló lábon áll, de mit is lehet kívánni az alattvalóktól, ha maga a cár lábbal tapodja? Ne csodálkozzunk tehát, ha Oroszországban belzavargások történnek, sőt kívánatos volna, hogy valahára ezt a zsarnok kormányfődot magokról leráznák.

Lukács Károly.

Vége.

kormány vesztére tör a román nemzetnek, de megfogja bánni, mert „hogy mi lesz majd ezen, a mi ma-nyar honfitársainknak telhetetlen követelésekkel annyiszor próbára tett országból, azt csak isten tudja. Annyit látunk azonban mégis, hogy minden úgy teljesül be, a mint ezt nekünk boldogult Barnatiu Simon Balázsfalván tartott 1848 ik beszédeben megjövendölte.

Ők azok az emberek, kiket nem ész, hanem a vak szenvedély vezet, kiknek egy csepp érzékük sincsen a mi nemzetiségi szükségleteinkről, kik guntyt üznek azon érzelmeiből, a melyek minket őseinkkel kötnék össze és a kik árulóknak bélyegeznek minket, ha továbbra is románoknak megmaradni merészkedünk.

A miniszter urak Budapesten el vannak fogulva s csak arra gondolnak, hogy miképen lehessen mennél tovább megtartani hatalmukat. Közülök egy sem gondol komolyan a mi igazi nemzetiségi szükségleteinkre, senki sem törődik az elhanyagolt és századok óta járomban sinlődő román néppel. Minek utánna a szegény román verejtekkel megszerzi számára és családja számára a mindennapi kenyeret, és lerója pénzbeli és verbéli adóját és eleget teszen isten és emberek parancsainak is; még rossz hazafinak sőt árulóknak is megbélyegzik, csak is azért, mert ősei traditioiról lemondani nem akar.“

Ilyen ékes nyelven ír a „Gazeta“, mely „nemzetiségi szükségletekről“ beszél akkor, a midőn csupán egy kívánni valója volna az uristentől: a józan ész. Ennek hiányában neki ront az országgyűlés többségének egy rá nézve veszedelmes törvény miatt, felemlégeti 1848-at s fenyegetőzik a Barnatiu Simon ur profetiáinak beteljesülésével; izgatja „a századok óta járomban sinlődő népet“, mely „véres verejtekkel fizeti pénzbeli és verbéli adóját“ stb. s ugyanekkor nem veszi észre, hogy az állam ellen a legnagyobb erkölcsi bünt, a hátlátlanságot épen ő követi el.

A magyar nemzet lovagiasan bán és bánik el velők mindenkor, a kormány részéről helyen helyen még a magyarok felett is kiváltságokkal vannak felruházva s ha mindezek dacára békétlenek, ha sajtójuk folytonosan izgat, türelmetlenkedik, annak nem mi vagyunk az okai. Ez a fészkelődés a „Gazetától“ annál neveségesebb, mivel egyetlen állítása sincs olyan, melyet józan ész diktálna, hanem igenis lehel mindenik mérget, hint konkolyt, elhinti a vak szenvedély dudváinak magmát s megbélyegzi önmagát a legrutább bélyeggel, a hazafiatlanság vastag bélyegével.

Ilyen a „Gazeta“, így szája-kodik a román sajtó.

Az erdélyi gazdasági egyesület Sepsi-Szentgyörgyön ez évi okt. 2, 3, 4. és 5-ik napján tartandó vándorgyűlése.

Az erdélyi gazdasági egyesület már az 1876. és 1877 ik évben Háromszékmegyét, illetőleg Sepsi-Szentgyörgy várost jelölte volt ki vándorgyűlése székhelyéül, de különböző mostoha körülmények össztelálkozása folytán az előkészítés stadiumán már túlhaladtott terv akkor nem valósulhatott.

Ez évre azonban már csakugyan városunkban fog megtartatni a vándorgyűlést. Ez ily összejöveteleknek használt felemlégetni nem célnak ezuttal, beláttá és be fogja azt látni mindenki, a kit gazdasági állapotaik csak a legkisebbit érdekelnek. Ez alkalommal csak az e tárgyban tett intézkedések regisztrálására szorítottunk.

Miután megvénk lelkes főispánja az előleges tervzettel a hivatalos átiratok folytán készen volt, e hó 18-ára, a megye nagytermébe összehívta az intéző bizottságot. Az intéző bizottság tagjai a megye részéről: gr. Kálnoky Imre, gr. Beldi Tivadar, Gál Zsigmond, Domokos János, gr. Kálnoky Pál, Zathurecky Gyula, Hollaky Attila, Bartha János, gr. Nemes János, Seethal Ferenc, Székely Gergely, Ujvárosi József, Temesvári János, Bogdán István, Zathurecky Gábor, Szócs József, Gyárfás Imre, Horváth Ignác (teleki) Földes Bálint, Bartha Ferenc, Imreh Albert, Deák Domokos, Szentiványi Ignác, — a városiak részéről: Császár Bálint, Gyárfás Lajos, Révay Lajos, Molnár Mihály, Málík József, Veres Gyula, Tarcali Endre, Görög István, dr. Szász István, Künle József, Bikfalvi Ferenc, Bogdán András, Csutak Péter.

Az intéző bizottság első elnöke mlgs Potsa József főispán ur választatott meg a megyei közgyűlés által. Elnök ő mlgta, miután a szép számmal összegyűlt tagokat üdvözölte, röviden előadta a vándorgyűlés célját s az intéző bizottság megalakultnak jelenté ki.

Felolvastattak az e tárgyban érkezett átiratok, melyek körül első volt az erd. gazdasági egyesület, melyben értesít elnök ő mlgát, hogy az

idei vándorgyűlést Sepsi-Szentgyörgyön ohajtja október első napjaiban megtartani, majd a megye közgyűlésének s városunk képviselőtársulatának adott nyilatkozatai olvastattak fel, melyek szerint ezek a vándorgyűlésnek üdvös céljától áthatatlan örömmel fogadják a gyűlést s azt minden kitelhető pártfogásukban részesíteni igérik. Megválasztattak ezután a bizottság jegyzőit Veres Gyula, Málík József, dr. Szász István, pénztárnokul Bogdán András.

Az intéző bizottság ezek végeztével az erdélyi gazdák ezen 5-ik vándorgyűléséről és az azal összekötendő tárlat- és cselédjutalmak kiosztásáról adandó értesítést állapította meg. Ezen értesítést, mely magába foglalja a tulajdonképeni programot is, lapunk közelebbi száma egész terjedelmében közölni fogja. A közönség be fogja abból látni, hogy nagy horderejű s végeredményében prosperáló hivatása van e gyűlésnek. Ezuttal meglemlítük, hogy a kiállítás két fő osztályra oszlik, u. m: állat- és termény-gép- és házi ipar-tárlatra; mindenik osztály külön csoportokból fog állni, így az állattárlat alosztályai: szarvasmarha, juh, (hazai és nem hazai); a termény-tárlat: mezeli termékek, kert termények, gyümölcs, bor, méhészet; az eszköz és géptárlat, ugy szintén a házi ipar tárlat is apróbb csoportokra oszlik, melyek az értesítésben részletezve vannak. A különféle kiállított tárgyak arany és ezüst pénzdíjakkal, érmekekkel és dícséző oklevelekkel fognak jutalmaztatni. A tárlatok helyiségéül a Bazár épület, a községi és felső népiskola s esetleg a ref. kollegium van kitűzve.

Majd az intéző bizottság rendező bizottságokat küldött ki a gyűlés és tárlat külső elrendezése tárgyában, és pedig egy elfogadó, egy beszállásoló, illetve rendező bizottságot, ez utóbbi a gyümölcstárlat, bortárlat, méhészet, eszköz- és géptárlat s a házi ipartárlat albizottságaira osztottott fel, melyek külön elnök alatt működnek. Ezek névsorát jövő számunk szintén közölni fogja.

Igy tehát itt már minden a maga rendes útján megy, csak most Háromszékmegye közönsége részéről várunk, hogy a kiállítás minél gazdagabb és szebb legyen, erős tevékenységet. Hiszük, hogy nem fogunk a várakozásban csalódni.

A székesfehérvári kiállítás megnyitása.

Sz. fehérvárt József fh. fogadtatásakor a főispánnak azt felelé, hogy nemcsak kö elességérzetből, de szive mélyéből pártolja, a mi a haza javát előmozdítja: hogy épen Magyarország, mint agrikulter ország van hivatva az iparra sulyt fektetni, ennek örvendtes jele a kiállítás, melyet mint magyar és ezen megye fia, örömmel fog megnyitni. A kiállítási diadalkapunál a főherceget fényes közönség várta, közte: Kemény miniszter a kereskedelmi és a közoktatási miniszteriumok több hivatalnokai számos képviselő, megyei, városi urak, a Csirákya-k a Zichyek, az Eszterházyak fényes diszruhákban, tábornokok Budapestre látva kereskedelmi kamara sok tagja, a főpolgármester, tanácsnokok. A főherceget a főispán kísérete harsány éljenek között. A főherceg első sorban a tábornokkal váltott néhány szót. Zichy Jenő beszéde után Kemény miniszter szót.

József főherceg ezt válaszolta: Nemcsak hazafias kötelesség, hanem szivem benső sugallatától vezettem, midőn a mai ünnepélyen megjelentem és a kiállítást megnyitom. Örvendek, hogy nemcsak magyar körünkben, de a külföldiek is megmutathatjuk, hogy kiállításunk megfelel a külföld igényeinek. Nemzetünk eddig földmiveléssel foglalkozott, ha azonban mi magyar emberek tovább is megmaradnánk állapotainkban és nem karoljuk fel az ipart, nem haladnánk a korral. Örvendtes, hogy a kiállítást hazánk közepében tudtuk létrehozni: örvendtes látni, mint iparkodott mindenki a kiállítás sikeressé tételére. Nem mondatom eléggé, hogy Zichy Jenő mily önfeláldozással buzgólkodott. Ohajtom isten áldását, hogy a kiállításból a külföldről haszon háruljon az országra a városra. Ezuttan a főherceg ezernyi kösznésg harsány éljenek közt a kiállítástáza ment és szemlélté negyed tízezetűtől délig. Egy órákor diszében a püspöki palotában.

Székesfehérvár, máj. 18. A kedvezőtlen esős idő dacára sok látogató érkezett a vidékről. A kiállítást sokan nézik, a fizető közönség azonban még sem oly arányban jön, mint a bizottság remélte.

Meznehézti a kiállítás szemléletét katalogus hiánya. A Prém-féle kiállítási kalauz bár részben tájékoztató kézikönyv, nem pótolja a katalogus hiányát. A katalogus szerkesztését az irodai szemlélyzet még nem is kezdte meg. Ezen élénken érzett hiány pótlását már több oldalról sürgették.

A kiállítást megszemlélt idegenek táviratokban hívták fel az otthon lévőök figyelmét a kiállítás kiváló sikerére. Ennek folytán remélhető tömeges látogatás az ország különböző vidékérei.

A lövészkertben újabb pavillonok is épültek. Árkay érdekes forgó pavillont rögtönzött, mely fabutorokkal van berendezve. Popper szegedi háza is csak ma készült el teljesen a berendezéssel együtt.